

Sobre la declaració de BIC de la Cartoixa de Vall de Crist

Autor: Comissió de Llegat Històric i Artístic

Coordinador: Vicent Àlvarez Rubio i Jesús Huguet

Aprovació: Ple de 29 de maig de 2006 a Villena

Antecedents

Per Resolució de la Conselleria de Cultura, Educació i Ciència, de 10 de febrer de 1984, es va acordar la incoació de l'expedient de declaració, en qualitat de bé d'interés cultural (B.I.C.), de la Cartoixa de Vall de Crist, situada al terme municipal de d'Altura. De nou per Resolució de 7 de Març de 2005, de la Direcció General de Patrimoni Cultural de la Generalitat Valenciana, es va acordar continuar la tramitació corresponent.

Amb data de registre d'entrada de 28 de març es va demanar l'informe preceptiu al CVC, el qual va encomanar a la Comissió de Llegat la seua redacció.

El bé objecte de la declaració

El bé esta format per un grup de restes arquitectòniques d'un gran conjunt monàstic, clarament definit i grafiat a la documentació elaborada per la administració competent. L'esmentada documentació aporta un detallat estudi històric i arquitectònic i delimita l'àrea de protecció i un detall de les part del cenobi.

Cal remarcar la rellevància de la cartoixa, des de la seua fundació al segle XIV, per desig exprés de l'Infant Martí, en un espai natural de gran frondositat i bellesa paisatgística.. Durant molt de temps la Cartoixa albergà importants peces d'art, algunes de les quals es poden contemplar al Museu de Belles Arts de Castelló de la Plana.

La importància cultural, històrica i artística de la cartoixa es manifesta en accions com l'aparició de la Bíblia de fra Bonifaci Ferrer (germà de sant Vicent i abat de Vall

de Crist), o en la presència d'un dels primers impressors que tingueren impremta a València: Pere Patrici Mey, el qual va treballar sovint al monestir i ací va morir.

La visita del CVC

A instància de l'Associació Cultural d'Amics de la Vall de Crist, i acompanyats per l'alcalde d'Altura, membres dels CVC van fer una visita al que queda de la cartoixa. Com a conclusió de la visita els membres del CVC van fer constar que les restes evidencien la magnificència i rellevància que degué tindre el conjunt monàstic. Dèiem en aquella ocasió que els recintes presenten elements notables que recomanarien la seua conservació i posada en valor, en alguns casos mantenint la ruïna com a tal i consolidant-la, en uns altres el posterior estudi podria conduir a una rehabilitació. En qualsevol cas s'han de mantenir totes les restes, ja que en anys passats parts del cenobi han estat aprofitades com a enderrocs o materials de construcció en la zona.

L'Església presenta vestigis que permeten la seua recuperació com a recinte principal. La proposta de cobrir-la, encara que siga de forma provisional, tal i com ens va explicar el conservador, evitaria la pèrdua i l'ensorrament d'elements. La capella que es troba a la seua dreta, ja recuperada, és una bona mostra del que podria fer-se en el futur. Aquesta darrera es de gran senzillesa i bellesa.

L'entrada a l'antic hospital, edifici de propietat privada, presenta un bon estat de conservació i podria usar-se com a centre informatiu i de recepció, encara que això exigiria buscar la solució jurídica que permetera la seua incorporació i recuperació. El claustre, una part important del qual es troba avui en una plaça de Sogorb, planteja també la necessitat de veure alguna solució de retorn.

Es constatà com la Generalitat havia emprés algunes tasques inicials de recuperació, insuficients òbviament; els treballs poden durar molt. L'Ajuntament es va manifestar molt interessat.

Finalment es va considerar la urgència de recuperar el que encara queda, i per tant la conveniència de continuar l'expedient declaratiu de BIC, i millorar l'accés.

Conclusions

Primera.- El CVC informa positivament de la declaració de BIC, com a monument, del conjunt de la Cartoixa de Vall de Crist.

Segona.- Es recomana la continuïtat dels treballs i dels projectes de recuperació, amb la urgent consolidació de la nau de l'església principal. Uns treballs en els quals la iniciativa de les institucions públiques hauria de poder comptar amb la col·laboració d'entitats privades.

Tercera.- Es recomana una tasca de divulgació i informació sobre els valors de la cartoixa, tant a l'àmbit local, comarcal i autonòmic, com a l'exterior, ja que la importància de Vall de Crist com a referent en la història monàstica europea ho propicia.